

DT – Výhybkárna a strojírna dodala tři speciální výhybky s Abtovou ozubnicí pro obnovu dopravní Dolní Polubný na ozubnicové trati Tanvald – Kořenov

Prostějov, 25. června 2025

Prostějovská společnost DT – Výhybkárna a strojírna, a.s., navrhla a zpracovala výrobní dokumentaci, úspěšně vyrobila a dodala tři speciální ozubnicové výhybky s Abtovou ozubnicí, určené pro obnovu dopravní Dolní Polubný. Tyto výhybky budou osazeny v rámci probíhající rekonstrukce jediné ozubnicové železniční trati v České republice, která spojuje Tanvald s Kořenovem.

Stanice Dolní Polubný tak opět bude technickým srdcem této výjimečné trati. Ta byla uvedena do provozu v roce 1902 a překonává výrazný sklon až 58 ‰. Přímo ve stanici Dolní Polubný je sklon dopravní koleje 23,9 ‰ a hraničí se sklonem 55,8 ‰. Až do roku 1992 zde byly ve staničních kolejích instalovány ozubnicové hřebeny včetně navazujících třech ozubnicových výhybek, což z ní činilo technický unikát. V roce 1992 byla odstraněním výhybek zrušena předjízdna staniční kolej a zůstala zde zachována jediná dopravní kolej - již bez ozubnice s nájezdy na ozubnici na začátku a na konci obvodu stanice. K opětovnému plnému obnovení předjízdny koleje v původním rozsahu dochází právě nyní a DT – Výhybkárna a strojírna má na tomto návrhu konstrukčního řešení, výrobě a dodávce tří ozubnicových výhybek zásadní podíl.

„Obnova dopravní umožní nejen efektivnější řízení provozu a křížování vlaků, ale zároveň přispěje k uvedení historicky cenné železniční trati do původního, autentického stavu tak, jak byla koncipována počátkem 20. století,“ říká za správce infrastruktury ředitelka Oblastního ředitelství Správy železnic v Hradci Králové Pavla Kosinová.

Trati je osazena dvoulamelovou Abtovou ozubnicí, která umožňuje bezpečný pohyb vlaků na strmých úsecích. Právě to, že ozubnice je v Dolním Polubném nedílnou součástí výhybek, znamenalo značné konstrukční a technologické nároky, s nimiž si dokázal poradit právě tým konstruktérů společnosti DT - Výhybkárna a strojírna. Dvě výhybky budou umístěny na obou zhlavích stanice a jedna bude sloužit jako odbočná výhybka pro manipulační kolej do prostoru nákladíště.

Technické parametry výhybek jsou následující:

- všechny výhybky jsou tvaru J49-1:9-190
- délka výhybky je 27 m
- jsou použity speciální ozubnicové lamely včetně speciálních pohyblivých lamel
- použity jsou příčné ocelové pražce konstrukčně blízké navazujícím Y-pražcům
- konkrétní typ ozubnicové výhybky s Abtovou ozubnicí zůstal zachován dle původních výhybek z 30. let 20. století (nepřerušené pojížděné kolejnice ve střední části, pohyblivé ozubnicové lamely s využitím možnosti vystřídání pravé a levé lamely)

Výhybky budou přestavovány nejprve ručně pomocí standardního výměníku se závažím, přičemž jsou již konstrukčně připraveny na dodatečnou montáž elektromotorického přestavníku. Jejich součástí je také elektrický ohřev pro zajištění bezproblémové funkčnosti v zimě.

„Jedná se o jednu z mála normálně rozchodných tratí s ozubnicí integrovanou do výhybek ve střední Evropě. Například v Rakousku byla ozubnice na štýrské trati Erzbergbahn snesena již v roce 1980 a výhybky s ozubnicí ani samotná ozubnice tam dnes již neexistují. Na Slovensku na trati Brezno – Tisovec je ozubnicový provoz bez výhybek s ozubnicí. Nejbližší normálně rozchodná ozubnicová trať i s výhybkami je pak v Budapešti na vrchol Svábhegy, avšak s ozubnicí systému Strub. V České republice bude díky celkové rekonstrukci tratí a výhybní v Dolním Polubném tedy systém Abtovy ozubnice opět plně funkční v původním konstrukčním rozsahu. Nové výhybky, které jsme dodali, jsou výjimečné nejen svou technickou náročností, ale i historickým významem. Jsme hrdí, že můžeme přispět k obnově tohoto evropského technického unikátu,“ uvedl Lukáš Raif, vedoucí oddělení techniky společnosti DT – Výhybkárna a strojírna.

Zajímavostí je, že na zmíněné rakouské trati Erzbergbahn, která bývala nejstrmější normálně rozchodnou ozubnicovou železnici v Rakousku, probíhal zkušební provoz motorových ozubnicových lokomotiv, které byly v roce 1961 dodány rakouským výrobcem Simmering-Graz-Pauker (SGP) a zakoupeny Československými státními drahami (tehdejší řada T 426.0) pro provoz právě na trati Tanvald–Kořenov. Díky svému specifickému konstrukčnímu řešení, které kombinovalo adhezní i ozubnicový pohon, byly testovány i na náročném horském profilu Erzbergbahn.

„Výroba a dodávka výhybek je součástí rozsáhlé obnovy tratí Tanvald – Kořenov, kterou realizuje Správa železnic od 15. dubna do 30. října 2025. Kromě výměny ozubnicových výhybek projekt zahrnuje také rekonstrukci pražcového podloží, instalaci nové ozubnice, sanaci skalních zářezů, obnovu přejezdových konstrukcí i úpravu nástupišť ve stanicích Desná a Dolní Polubný a na zastávce v Kořenově,“ dodává Pavla Kosinová ze Správy železnic.

Trať Tanvald–Kořenov je nejen funkční železniční infrastrukturou, ale i kulturní památkou a turistickým lákadlem. Její rekonstrukce má za cíl uchovat technické dědictví pro další generace a zároveň zajistit bezpečný a spolehlivý provoz.

Kontakt pro další informace:

e-mail: press@dtvs.cz

tel.: +420 724 845 091

O společnosti DT - Výhybkárna a strojírna, a.s.

DT - Výhybkárna a strojírna, a.s., se sídlem v Prostějově je předním středoevropským výrobcem železničních a tramvajových výhybek, kolejových konstrukcí a dalších specializovaných zařízení pro kolejovou dopravu. Své produkty dodává nejen na domácí trh, ale i do více než 30 zemí světa. Firma kladе důraz na inovace, kvalitu a přizpůsobení specifickým potřebám zákazníků. Díky moderním výrobním technologiím a vlastním vývojovým kapacitám je schopna reagovat na požadavky náročných projektů, včetně vysokorychlostní železniční infrastruktury a komplexních řešení pro městskou hromadnou dopravu.